

Visa tai, kas į mus žvelgia pro nevalytus mūsų atminties langus

Mortos Jonynaitės paroda „Lengvas lietus su dideliais lašais“

Aušra Kaziliūnaitė

Atmintis yra atmintys. Atmintys yra atmintis. Kiekvieno iš mūsų atmintis nuausta iš daugybės atminčių ir užmarščių, pasakymų ir nutylėjimų. Visa tai savitai ir originaliai apmąsto su tekstile dirbanti jaunosios kartos tarpdisciplininė menininkė Morta Jonynaitė, 2024 m. lapkričio 14–2025 m. sausio 7 d. galerijoje „Drifts“ pristatiusi personalinę parodą „Lengvas lietus su dideliais lašais“. Panašiai kaip menininkė įkvėpusioje Nobelio literatūros premijos laureatės Annie Ernaux knygoje „Metai“, čia taip pat turime reikalą su besikryžiuojančiomis asmenine ir kolektyvine atmintimis, kurių susidūrimai ne konkuruoja tarpusavyje ar viena kitą užgožia, o greičiau siūlo naujus būdus apmąstyti atmintį kaip savotišką erdvę, kurioje telkiasi neįžodintos galimybės.

Vaikstant po Mortos Jonynaitės parodą neapleidžia jausmas, kad prieš mūsų akis išstatyti meno kūriniai nėra vien statiškos autobiografiniu ženklu pažymėtos atminties įvykių atliejos ar savotiškos praeities momentų mirties kaukės. Nors pati autorė parodos žemėlapyje trumpai aprašo su kiekvienu darbu siejamą praeities įvykių šleifą, šiuose lakoniškuose aprašuose visada justis ne tik praeities įvykį ar realiją dokumentuojanti faktografinė medžiaga, bet ir švelnus dabarties dvelksmas. Pavyzdžiui, menininkė rašo: „Išlipu Žaliojo tilto stotelėje. 10 min. Vilniaus tylos – nuolat besisukančio reklaminio stendo fone pešasi balandžiai, pavargę veidai aplinkui laikosi atokiai, bet žiūri į vieną tašką; tada dar nebuvo išmaniųjų.“ Kūrinys „10 min. Vilniaus tylos“, „armonikėle“ sulakstytas lino audinys, kuriame lygiagrečiai pavaizduotas snaudžiantis kostiumuotas vyras ir būrys miesto balandžių, tarsi įkūnija aprašyme minimą reklaminį stendą. Kaip reklaminiame stende verčiasi vienas kitą keičiantys reklaminiai vaizdai, taip šis kūrinys paslaptینگai tampa išeksponuotu portalu į kitą, lėtesnio laiko pažadą apimančią tikrovę, kai „dar nebuvo išmaniųjų“. Reklaminiame stende rodomas tiek asmeninį, tiek kolektyvinį prasminių krūvį telkiantis atminties momentas taip pat atveria klausimą apie atminties eksponavimą ir manipuliavimą ja, kad galėtume geriau užčiuopti patį dabarties fenomeną.

Mortos Jonynaitės personalinėje parodoje „Lengvas lietus su dideliais lašais“ atmintis transformuojasi, keičia save ir yra aktyviai keičiama, interpretuojama ir perinterpretuojama.

Paroda atveria galimybę kalbėti apie atmintį kaip namą ir namus. Ši nuoroda ypač ryškiai juntama savo apimtimi didžiausiame parodos kūrinys, milžiniškame namą su dviem langais vaizduojančiame tekstilės darbe, pavadintame „Miglos g.“. Čia galėtume prisiminti, kad vienas svarbiausių XX a. filosofų Martinas Heideggeris apie atmintį kalbėjo kaip apie namus mūsų patirtims bei pasaulio suvokimams. Šie namai – tai ypatinga būties vieta, kurioje žmogus gali jaustis saugus ir atpažinti savastį. Atmintis mums leidžia grįžti prie mūsų tapatybės steigties epicentro – esminių asmeninio pasaulio akimirkų, įvykių, emocijų, mus pakeitusių ir vis dar keičiančių suvokimų.

Tačiau namas, įžvelgiamas kūrinys „Miglos g.“, nėra jauki namų erdvė, kurioje individas, atskirtas nuo išorinio pasaulio grėsmių, gali privačiai susitikti su savo vidiniu „aš“, atsiveriančiu izoliuotai asmeninei atminčiai. Šis namas – tai nuausta mokyklos laikų senovinės seklyčios imitacija, kurioje buvo mokomasi apie mitologiją, papročius, bet tuo pat metu ir švenčiami mokinių gimtadieniai. Tradicinio namų įvaizdžio nuoroda – tai pinklės, už kurių slepiasi kolektyvinės atminties ir indoktrinacijos prasmės telkianti topos (gr. vieta). Pati autorė aprašyme atskleidžia, kad šis kūrinys referuoja į pradinėje mokykloje buvusią seklytėlę, butaforinį tradicijos namą, kuriame „pažinau savo socialinę lytį, sužinojau, kad nėra Kalėdų senelio, supratau, ką reiškia netektis, kokie saldūs vaikų gimtadienio tortai ir kuo skiriasi aitvaras nuo laumės“. Čia galime įžvelgti manipuliacijos atmintimi, prisidengus tradicijomis, temą. Save keičia, perkeičia, perkuria ir yra perkuriama ne tik asmeninė, bet ir kultūrinė atmintis.

To read more (in Lithuanian): [Visa tai, kas į mus žvelgia pro nevalytus mūsų atminties langus – 2025.01.10 – 7md.lt](#)



Morta Jonynaitė, "10 Minutes of Vilnius Silence" (detail), 2024, linen, markers, hand weaving, sewing, 110 x 200 x 19 cm.

Light Rain with Big Drops — Morta Jonynaitė

“At these moments she thinks that her life could be drawn as two intersecting lines: one horizontal, which charts everything that has happened to her, everything she’s seen or heard at every instant, and the other vertical, with only a few images clinging to it, spiralling down into darkness.”

Annie Ernaux, “The Years”

Morta Jonynaitė's solo exhibition "Light Rain with Big Drops" is akin to "The Years", a novel by Nobel Prize for Literature winner Annie Ernaux, in that it presents an intersection of two different types of memory. One is personal, pertaining to the protagonist's experiences at different stages in her life. Worn and faded, it manifests as fragments of memories the narrator picks through in the vast sieve of time. The other is collective. It brings together pieces of communal past time and weaves the threads of generational change into a shared fabric of interconnected individuals. These two types of memories form a web of recollections where one becomes another, where the personal overlaps with the collective, and the individual with the universal.

Created using a variety of weaving techniques, Morta's works were physically laborious. They are proof of consistent effort and dedication. This persistent toil is an important ingredient in the energy field of these works, tying them in with the creations of past weavers. Like many other countries, in ancient Lithuania, fabrics and handicrafts were often produced collectively. Only a handful of names involved in this process have been recorded, the rest lost to the sands of time. The fabric therefore becomes a bridge across time, connecting past and present generations, collective and personal experiences.

The artist's works demonstrate a certain lightness. They are almost like woven watercolours, both thanks to their faded pastel colours, and their references to landscapes. They are either suspended mid-air or laid down like everyday objects. Simple and unpretentious, they exist as individuals but tend to form groups. Morta draws out their voices by seamlessly combining ornaments and colours, letting them speak both in unison and one-by-one.

To read more (in English): [Light Rain with Big Drops — Morta Jonynaitė – 2024.12.17 – Mostmagazine.org](https://mostmagazine.org/en/light-rain-with-big-drops-morta-jonynaitė-2024.12.17-2025.01.17/)

Echogonewrong.com

13 December 2024

The Competition between Personal and Collective Memory. The exhibition of work by Morta Jonynaitė 'Light Rain with Big Drops' at the Drifts gallery

December 13, 2024
Author Monika Valatkaite
Published in [Review from Lithuania](#)



Morta Jonynaitė, Pink Street Boys, 2024, Cotton, wool, textile dyes, hand weaving, wooden construction, 172 x 116 x 25 cm. Photo: Martynas Norvaišas

A stream of thoughts reconstructing recent events glides through the brain like sharpened blades. The cuts slice through the fabric of memory, striving to ensure that, in the future, the present will heal with scars from the sutures bridging the gaps. Never forget, I think, as if the cuts weren't enough: blood also flows from the wound at my temple, caused by the bullet of an intense voluntarily inflicted experience. Yet the very word never, implying no time and encompassing non-being, projects the inevitability of forgetting.

In this introduction addressed to readers, I weave hints of my personal experiences into the fabric of collective memory, as fine as capillaries. A similar process unfolds at the Drifts gallery, where the younger-generation artist Morta Jonynaitė presents her solo exhibition 'Light Rain with Big Drops'. Interpreted, reflected upon, or simply consumed as visual imagery by viewers, the artist's work, layering references to private life and widely recognised phenomena in the form of memories and reflections, flow into the organism of collective memory. The interweaving of personal and collective memory in a single fabric serves as the central theme of this exhibition, inspired by the book *The Years* by the French writer Annie Ernaux.



Morta Jonynaitė, *Chimeros*, 2024, Diptych, Cotton, knotting, weaving, crocheting, 100 x 60 cm. Photo: Martynas Norvaišas

The exhibition commentary, written by the curator Paulius Andriuškevičius, opens with words from this very book: ‘At these moments she thinks that her life could be drawn as two intersecting lines: one horizontal, which charts everything that has happened to her, everything she’s seen or heard at every instant, and the other vertical, with only a few images clinging to it, spiralling down into darkness.’ It is worth noting that this quote is chosen with remarkable precision in the context of Jonynaitė’s exhibition. The horizontal and vertical axes mentioned reference the artistic expression of the exhibited works, woven vertically and horizontally by interlacing threads. Simultaneously, Ernaux’s words evoke the narrative structure of blending two memories into one coherent whole.

Jonynaitė quite literally weaves her personal experience into the fabric of collective memory, where they find a place in the viewer’s own recollections. First and foremost, her works testify to the physically demanding labour required at the loom, where the textile objects are meticulously created. Later, on reading the accompanying text written by Jonynaitė, it becomes evident that her works encode memories of her daily life, travels, memorable moments, and similar experiences. However, no matter how many autobiographical details of the artist we might uncover, her objects are equally rich in fragments of collective memory. Jonynaitė continues the ancient weaving tradition connecting the past with the present. Her woven works incorporate decorative elements conceived by other creators, filtering pre-existing ideas through her personal lens. The titles of her pieces reference popular culture, mythology, and geographical landmarks. Furthermore, the exhibition is accompanied by a written narrative that hints at universal human experience and societal issues.

To read more (in English): [The Competition between Personal and Collective Memory. The exhibition of work by Morta Jonynaitė ‘Light Rain with Big Drops’ at the Drifts gallery – 2024.12.13 – Echogonewrong.com](#)

2024 12 11

Asmeninės ir kolektyvinės atminties konkurencija. Mortos Jonynaitės paroda „Lengvas lietus su dideliais lašais“ „Drifts“ galerijoje

Monika Valatkaitė



Morta Jonynaitė, *Išnaros*, 2024, Triptikas, detalė

Pastaruosius įvykius rekonstruojantis minčių srautas slysta per smegenis pagalastais ašmenimis. Pjūviai rėžia atminties audinį, stengdamiesi, kad ateityje dabartį primintų plyšius jungiančių siūlių randai. *Niekada nepamiršiu*, galvoju, lyg būtų maža pjūvių, dar ir iš žaizdos smilkinyje teka kraujas nuo savanoriškai į galvą paleistos intensyvios patirties kulkos. Tačiau pats žodis

„niekada“, nesuponuojantis jokio laiko ir talpinantis nebūtį, projektuoja užmaršties neišvengiamybę.

Šia skaitytojams adresuota įžanga įaudžiu į kolektyvinę atmintį kapiliarų plonumo užuominas apie asmeninius išgyvenimus. Panašus procesas vyksta galerijoje „Drifts“, kur pristatoma jaunosios kartos menininkės Mortos Jonynaitės personalinė paroda „Lengvas lietus su dideliais lašais“. Žiūrovų reflektuojami, interpretuojami ar vartojami kaip regimas vaizdinys menininkės kūriniai, sluoksniuojantys užuominas apie privatų gyvenimą ir plačiai žinomų reiškinių nuorodas, prisiminimų bei apmąstymų pavidalu įteka į kolektyvinės atminties organizmą. Kolektyvinės ir asmeninės atminties persipynimas viename audinyje yra centrinė šios parodos tema, kurią apsvarstyti Jonaitytę įkvėpė prancūzų rašytojos Annie Ernaux knyga „Metai“.

Būtent šios knygos žodžiais prasideda parodos kuratoriaus Pauliaus Andriuškevičiaus parašyta anotacija: „Tokiomis akimirkomis ji galvoja, kad jos gyvenimas galėtų būti pavaizduotas dviem ašimis, viena horizontalia, rodančia viską, kas jai nutiko, ką matė, ką girdėjo, kiekvieną akimirką, ir antra vertikalia, kur būtų tik keli vaizdiniai, panardinantys į naktį“. Čia norisi pastebėti, kad Jonynaitės parodos kontekste citata parinkta meistriškai. Joje minimos horizontalios ir vertikalios ašys referuoja į ekspozicijos kūrinių meninę raišką – audimą, kuriamą vertikaliai ir horizontaliai perpinant siūlus. Kartu šie Ernaux žodžiai kalba apie suliejamų dviejų atminčių naratyvo struktūrą.

To read more (in Lithuanian): [Asmeninės ir kolektyvinės atminties konkurencija. Mortos Jonynaitės paroda „Lengvas lietus su dideliais lašais“ „Drifts“ galerijoje – 2024.12.11 – Artnews.lt](#)

[Lrt.lt](https://www.lrt.lt)

26 November 2024

Aktualijos / Informacinės laidos / Panorama



LRT | TV

[Dalintis](#) [RSS](#) [!](#)

Personalines parodas rengianti tekstilės menininkė Jonynaite: audimas – prabangos laikas

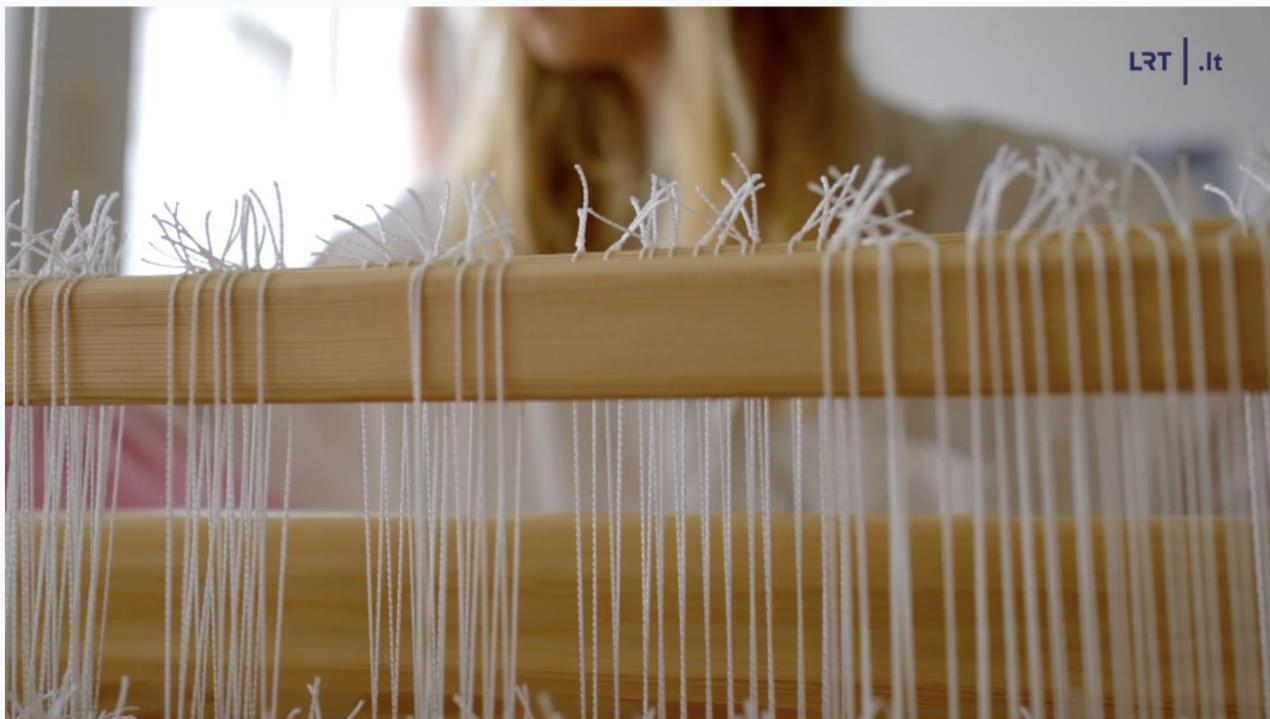
Reportažų cikle apie jaunuosius menininkus – pažintis su tekstilės menininke Morta Jonynaite, galerijoje „Drifts“ atidariusioje personalinę parodą „Lengvas lietus su dideliais lašais“.

To watch (in Lithuanian): [Personalines parodas rengianti tekstilės menininkė Jonynaite: audimas – prabangos laikas – 2024.11.26 – Mediateka – LRT](#)

[Lrt.lt](https://www.lrt.lt)

7 September 2024

Menas ir kultūra / Dailė / Dėmesio! Ieškome meno



LRT | PLUS

[Dalintis](#)

[RSS](#)



Tekstilinkė Morta Jonynaitė, „Stasys Museum“ ir Antano Samuolio retrospektyva.

To watch (in Lithuanian): [Tekstilinkė Morta Jonynaitė, „Stasys Museum“ ir Antano Samuolio retrospektyva – 2024.09.07 – Mediateka - LRT](#)

Tekstas: Goda Urbonaitė
Nuotraukos: Agota Lukytė

Siūlų ir minčių audiniai

Menininkei **Mortai Jonynaitei** kūryba – tai intuityvus būdas išlaisvinti mintis. Kasdien iš aplinkos ji susiurbia tiek daug, kad tiesiog būtina visa tai kur nors padėti: „Viskas, ką sukaupiu, iš manęs, kaip iš voro, išeina siūlais“, – šypsosi mergina. Mortos pasaulyje vaizdai transformuojasi jutimiškai, laikas ištįsta smalsume, nuobodulys neegzistuoja, o visa ko esmė – kūryba – tampa jos būdu išgyventi.

– Morta, esi sakiusi, kad visada žinotai esanti kūrėja, tik tam atsiskleisti reikėjo erdvės ir laisvės?

– Visada kūriau, vienokia ar kitokia forma. Be to, žmonės nuolat tave kaip nors identifikuoja – mokykloje turėjau „menininkės“ pravardę, kilusią iš klišiškų savybių. Dabar aš ir pati pastebiu, kad esu jautresnis ir sunkiau pritampantis žmogus, o kūryba man visada ateina natūraliai. Nuo mažumės visai kaip save reiškiau: šokau, piešiau. Paauglystėje medijų paieška toliau migravo. Galvojau apie praktinį aspektą, o buvimą menininke tapatinau su darbo neturėjimu – taikomieji menai, dizainas atrodė kaip tarpinis variantas, tad svarsčiau apie madą, juvelyrką, fotografiją. Mūsų kultūros laukas yra itin disciplinuotas, akademijoje įprasta viską skirstyti į medijas, o tai taip pat darė įtaką mąstymui, neva privalu susitapatinti su viena sritimi. Tačiau kūryba – plati sąvoka. Kurti galima bet ką. Kiekvienas iš mūsų kuriame ir savo gyvenimus – atlaikyti spaudimą ir gyventi taip, kaip iš tikro jauti ir nori, nėra paprasta. Arba, pavyzdžiui, būti mokytoju iš dalies reiškia kurti kitą žmogų. Tiesa, aš pati turėjau net kelis nuostabius mokytojus, jie yra mano gyvenimo dovana.

– Po mokyklos išvykai į Islandiją – vadinai tai pabėgimu. Nuo ko norėjosi bėgti?

– Turiu savyje moksliukės ir, kadangi mokiausi griežtoje mokykloje, viską dariau pagal taisykles. Stengiausi būti geriausia, bet nebuvau tokia greita ir guvi kaip dalis mane supusių genijų. Tai varžė ir nuo to reikėjo išsilaivinti. Islandijoje patyriau maksimalią laisvę, atsileido šarvai ir galėjau pradėti kurti. Bet vis tiek dar pabandžiau įstoti į dizaino akademiją Eindhoven. Ten atvykus manęs paklausė, kodėl nesirenku meno akademijos? Susimąsčiau. Trumpam sugrįžusi į Islandiją supratau, kad vis dėlto noriu į meno akademiją. Pradėjau ieškoti tokios, kuri būtų atvira. Mano keli draugai studijavo Gerrito Rietveldo akademijoje Amsterdame. Atrodė, kad šios akademijos metodologija yra kaip tik tokia, kokios man reikia.

– Gerrito Rietveldo akademija garsėja savo laisvu ir eksperimentais grįstu požiūriu į studijas. Kokia buvo tavo patirtis?

– Pradėti kalbėti apie Rietveldo akademiją norisi nuo pastato, primenančio akvariumą – žuvys jame gali plaukioti kaip nori. Tai modernistinis pastatas, architektūriškai suprojektuotas taip, kad vietoje sienų – beveik

visur langai. Auditorijų išorinės sienos taip pat yra su vitrinėmis – taip skatinama dalytis tuo, kas kuriama: eksponuoti eksperimentus, eskizus ar jau įgyvendintus kūrinius. Yra ir pertvaros, skiriančios atskiras erdves – dauguma jų nudažytos užpatentuota Rietveldo pilka spalva, kuri veikia kaip labai geras fonas kūriniams. Vaikstant koridoriais matosi kas, kur ir ką veikia. Žinoma, jautriems žmonėms nėra paprasta būti tokioje erdvėje, jautiesi pažeidžiamas, tačiau akademijos sukuriamos sąlygos leidžia pažeidžiamumą. Žinoma, jautriems žmonėms nėra paprasta būti tokioje erdvėje, jautiesi pažeidžiamas, tačiau akademijos sukuriamos sąlygos leidžia pažeidžiamumą pozityviai nukreipti į kūrybą. Pirmaisiais metais, prieš renkant konkrečią kryptį, yra išbandoma daugybė skirtingų medijų. Taip skatinama ieškoti asmeninės trajektorijos ir individualaus kūrybinio kelio. Daugelis stojančiųjų maždaug žino, ką norėtų veikti, bet šioje akademijoje labiausiai mokoma mąstyti ir savo mintis perteikti tam tikra raiška. Santykis su dėstytojais yra horizontalus. Lietuvoje mokytojo autoritetas nekvestionuojamas, o tai man atrodė ydinga. Tokiu atveju svarbus tampa ne pats žmogus, o tai, ką ir kaip reikia produkuoti.



Photos by Laurynas Skeisgiela

Grupinė paroda „Hold Me Tender“ LDS meno erdvėje „Medūza“

artnews.lt



Kelu Maasik „Three Brother“

Iki rugpjūčio 31 d. LDS meno erdvėje „Medūza“ (Šv. Jono g. 11, Vilnius) veikia grupinė Baltijos šalių menininkų paroda „Hold Me Tender“.

Dalyvaujantys menininkai: Bas Jan Ader, Agnė Jokšė, Morta Jonynaitė, Sandra Kosorotova, Keiu Maasik, Maija Mustonen, Marko Mäetamm, Sarah Nömm, Hanna Piksarv, Mark Raidpere ir Elīna Vītola

Kuratorius: Siim Preiman

To read more: [Grupinė paroda „Hold Me Tender“ LDS meno erdvėje „Medūza“ - artnews.lt](https://artnews.lt)



Morta Jonynaitė „Never-Drying Towels”

Lrt.lt

6 February 2024



Menininkė Morta Jonynaitė aplinką tyrinėja per taktiliškumą ir lėtąsias tekstilės technikas. Apie lėtą kūrybą dinamiškame pasaulyje ir kūryboje dominančias temas – pokalbis rubrikoje „Be kaukių“.

Ved. Rasa Murauskaitė-Juškienė.

To listen (in Lithuanian): [Be kaukių. Morta Jonynaitė: kurti galima kad ir iš dulkių - svarbiausia minties švara - 2024.02.06 - Radioteka - LRT](#)

[Artnews.lt](http://artnews.lt)

30 November 2023

Photos by Alanas Gurinas

Grupinė paroda „Flashbang“

artnews.lt



Iki gruodžio 1 d. buvusiam Vilniaus finansų ir kredito kolegijos pastate (Naugarduko g. 5, Vilnius) veikia grupinė paroda „Flashbang“.

„Akies sugebėjimas prisitaikyti, matyti įvairaus apšvietimo sąlygomis vadinamas adaptacija. Skiriama adaptacija tamsai (prisitaikymas matyti tamsoje) ir adaptacija šviesai (prisitaikymas matyti šviesoje).“

Tačiau kai prieš tave nušvinta flashbang’as, adaptuotis tu nespėji, laikinai prarandi orientaciją, koordinaciją, galimai krenti į paniką. Apakęs tu bandai bėgti, tikėtina, jog trankytumeisi į sienas, mosikuodamas galūnėmis nusibrozdintum alūnes ir kelius, tačiau visgi plotmė, kurioje esi nušvytintas – menama ir žeidžia tave visai kitaip.

Flashbang'as – tarsi savotiškas nūdienos socio-kultūrinis archetipas, apie kurio būvį daugiausia žinome iš medijuotų alitrernatyvių realybių arealų, kompiuterinių žaidimų, nusėdusių mūsų atminties kloduose kaip nostalgiskos simuliotos prievartos akimirkos. Dauguma flashbang'o nesame regėję tikrovėje, nesame lietę fiziškai, tačiau didžioma esame nušvytinti blyksnio ekrane, po kurio vėliau susigaudyti tapo kėblu. Flashbang'as it socialinė medijuota prievarta, orientuota ne užmušti, tačiau skirta paralyžiuoti, atimti veiksnumą, budrumą ir susilpninti bet kokią galimybę priešintis. Kiekvienas apakintas flashbango reaguoja savitai, taip kaskart kurdamas savo tapatybės mirazą akinančiame blyksnyje.

Menininkai: Viltė Čepulytė, Matas Janušonis, Morta Jonynaitė, Will Krauland, Karolina Latvytė – Bibiano, Antanas Lučiūnas, Jonas Motiejus Meškauskas, Agata Orlovska, Mykolas Sauka, Emilis Benediktas Šeputis, Mykolas Valantinas, Mantas Valentukonis, Deividas Vytautas, Zac Yeates, Gasparas Zondovas, Kristijonas Žungaila;

Kuratoriai: Emilis B. Šeputis, Jonas M. Meškauskas

To read more (In Lithuanian): [Grupinė paroda „Flashbang“ – 2023.11.30 – Artnews.lt](#)

2023 10 05

Įsivaizduokite ateitis per siūlus ir gijas. Paroda „IMAGINE!“ Istorijų namuose

Karolina Tomkevičiūtė



Sekmadienio popietę Istorijų namuose Vilniuje po tekstilės parodos „IMAGINE!“^[1] (liet. „įsivaizduokime“) ekspoziciją vaikščiojusi lankytojų grupelė garsiai dalinasi įžvalgomis. „Ar čia gali būti austa?“, – sako viena. „Nemanau, panašu, kad čia tiesiog atspausdinta ant medžiagos“, – atsako kita. Jos kalbėjosi apie Laimos Oržekauskienės-Ore kūrinių ciklą „Būti kartu. Pagarba (Tibetietiškas šalis khata)“. Kiekvienas kūrinys ilgai austas rankomis, naudojant dvigubą audimą arba rinktinę tautinių juostų audimo techniką; tuomet, pasitelkus skaitmeninės spaudos technologiją, ant rankomis austo audinio atspausdinta dokumentinė nuotrauka. Išgirdusi lankytojų pokalbį, pagalvojau, kad tikrai šiame laike sunku įsivaizduoti, kad kažkas galėjo įdėti tiek rankų darbo, tad norisi viską nurašyti skaitmeninių mašinų darbui. Ši situacija įrodo, kad paroda kviečia ne tik bandyti įsivaizduoti ateities pasaulį, bet ir permąstyti dabarties momentą kaip kryžkelę tarp vakar ir rytų.

Prieš dešimtmetį Prancūzijoje prasidėjęs tarptautinis ekstraordinarios tekstilės festivalis „FITE“ (The Festival International des Textiles Extraordinaires), vykstantis Klermono-Ferano mieste kas dvejus metus, pristato naują parodą, kurios viešnia 2023 m. tapo Lietuva. Vėliau atsirado galimybė parodą pristatyti Vilniuje. Ekspozicijoje šiuolaikinės lietuvių tekstilės darbai kuria dialogus su kūriniiais iš Zimbabvės, Benino, Angolos, Portugalijos, Maroko, Prancūzijos, Nyderlandų, Estijos, Brazilijos, Pietų Korėjos, Peru ir Indonezijos. Kas gali jungti tokias skirtingas, tūkstančiais kilometrų viena nuo kitos nutolusias kultūras? Bet, įvedus tekstilės vardiklį, matomų ir nematomų sąsajų atsiranda. Vos gimęs kūdikis, nesvarbu kuriame pasaulio krašte, dažniausiai pirmiausia pajunta ne tik žmogišką prisilietimą, bet ir audinį, kuriuo apgobiamas. Įvairios tekstilės formos tampa kasdienybės palydovėmis, šventės kūrėjomis, tuštumos užpildytojomis ar šilumos teikėjomis. Parodos „IMAGINE!“ ekspozicija – lyg labirintas, vedantis per skirtingas kultūras, laiko juostas, skaudulius, sėkmingas pradžias ir pabaigas.

Teksto pradžioje sakiau, kad ši paroda primena labirintą, tačiau susidūrusi su Mortos Jonynaitės kūriniu „Didysis grybų tinklas“ pagalvojau, kad jis tarsi įkūnija parodos „IMAGINE!“ ekspozicijos idėją. Menininkė atspirties tašku pasirenka grybų pasaulį ir supina jo saitus atvaizduojantį ažūrinį tinklą, kuris kaip sistema jungia erdves ir tuo pačiu turi daug laisvų, toliau megztis pasirošusių galų. Taip ir visa „IMAGINE!“ paroda, kurioje kiekvienas kūrinys – lyg atskiras kvadratėlis, besikabinantis prie kito, kad laikytųsi kartu, kad atskleistų vienas kito istorijas, stiprybes ir kontrastus.

To read more:

[Isivaizduokite ateitis per siūlus ir gijas. Paroda „IMAGINE!“ Istorijų namuose – 2023.10.05 – Artnews.lt](#)



Rugsėjo 22 d. Klaipėdos kultūrų komunikacijų centre (Didžioji Vandens g. 2, Klaipėda) atidaroma grupinė paroda „Kintanti talpykla“.

Drėgmė skverbiasi į tankų medienos kūną iš šilto, nešvarios prigimties molio. Įsigeria į rankas ir kojines, plaukus, kilimus ir paliktą popierių. Taip stiprindami vienas kitą, medis ir molis plečiasi, o vėliau vėl atsitraukia vienas nuo kito; kol galop savo savybėmis amžiams susijungia į tvirčiausią tinklą. Tai – talpykla akimirkoms, niekada nenudžiūsančioms laiko vandenys.

Išlikusi fachverko (vok. Fachwerk – karkasinis statinys) architektūros pastato dalis mena apie čia buvusį grūdų, o vėliau – trikotažo sandėlį. Ilgą laiką saugojimui projektuota erdvė neprarado pirminės savo paskirties.

Parodoje pristatomi skirtingose disciplinose veikiančių menininkų kūriniai – tekstilės, skulptūros, keramikos, drožybos, dizaino objektai. Autoriai įkvėpimo semiasi iš industrinių, funkcinių erdvių, specifinių savybių, telkiasi archajiškas technologijas, medžiagas ir apdirbimo būdus.

Parodos menininkai: „allsofeatherlightseven“, Dovydas Laurinaitis, Eglė Ruibytė, Gediminas G. Akstinas, Jeronimas Mantvydas Seibutis, Morta Jonynaitė, Mykolas Sauka, Rokas Janušonis, Vilius Dringelis

To read more (In Lithuanian): [Grupinė paroda „Kintanti talpykla“ KKKC – 2023.09.22 – Artnews.lt](http://artnews.lt)

Radiovilnius.live

7 September 2023

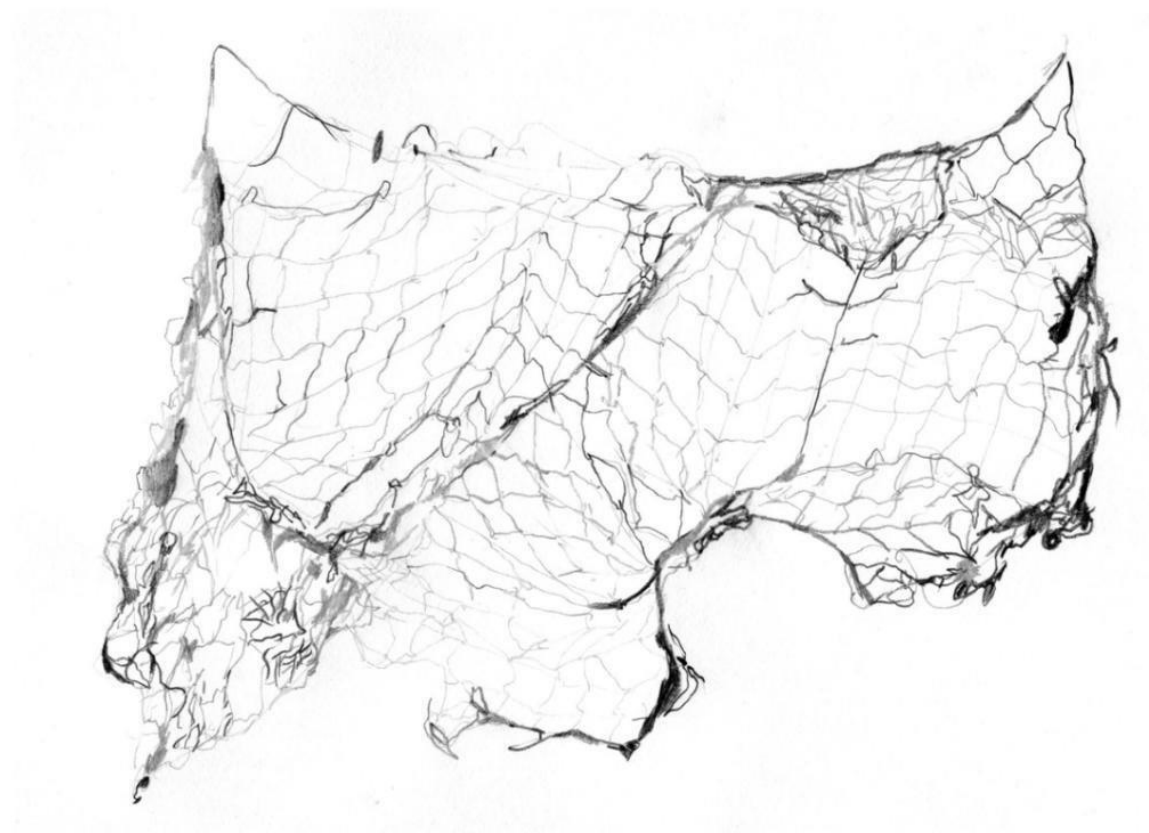


Vilniaus Galerijų
Savaitgalis • Morta
Jonynaitė • 2023.09.07

Contemporary Art Interview Talk Show

To listen (in Lithuanian): [Vilniaus Galerijų Savaitgalis Morta Jonynaitė - Radio Vilnius](#)

Mortos Jonynaitės paroda „Innocence Becomes Sharks“ galerijoje „In The Closet“



Rugsėjo 7 d., ketvirtadienį, 18 val. galerijoje „In The Closet“ (Pelesos g. 10, Vilnius) įvyks Mortos Jonynaitės parodos „Innocence Becomes Sharks“ atidarymas.

Šia tarp bėgių sustingusia instaliacija bandoma užfiksuoti erdvę tarp jūros ir kranto. Tai slankiojanti riba, atspindinti šiuolaikinio pasaulio procesus – nuolatinę kaitą, takumą, nerimastingus gamtos reiškinius, kurie stipriai keičia mūsų kasdienybę, nors mes esame visa to katalizatoriai. Pakrantė visada traukė žmones mistiškumu, magiškomis jėgomis, tačiau dabar tai tapo politiškai, sociologiškai bei biologiškai komplikauta zona. Kylant jūros lygiui, vis garsiau kalbama apie neišvengiamai apokaliptiškus scenarijus, tačiau kaip tame išbūti? Ką reiškia kalbėti apie grožį gyvenant dramatiškoje realybėje? Dažnai sapnuodavau kaip stoviu ant kranto, o priešais nuslūgstantis vanduo tolumoje virsta dideliu greičiu artėjančiu cunamiu.

Prieš pat nubundant viskas išblukdavo, o lūžtanti banga atidengdavo po vandeniu esantį pasaulį. Pajūrio flora ir fauna įtraukia savo įspūdinga skirtingų būvių ir tekstūrų įvairove. Tarsi sekunde pakliuvus į kitą pasaulį, užsimiršta tai, ką palikai, iš kur atvykai, toje sekundėje paskęsti ramybėje.

To read more (In Lithuanian): [Mortos Jonynaitės paroda „Innocence Becomes Sharks“ galerijoje „In The Closet“ – 2023.09.07 – Artnews.lt](#)



Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijoje „Židinys“ (Dominikonų g. 15, Vilnius) iki kovo 31 dienos veikia Pauliaus Andriuškevičiaus kuruojama paroda „Šaudyklė ir ruoželis“. Joje nauji šiuolaikinių menininkų Mortos Jonynaitės, Eglės Jauncems ir Ievos Rojūtės kūriniai kalba ne tik apie tekstilės ir teksto, tapybos ir biografijos santykį, bet ir įtraukia į pokalbį lietuvių liaudies artefaktus ir Anastazijos Tamošaitienės meno kūrinius iš „Židinio“ galerijos fondo. Laidoje parodos sumanytoja menininkė Morta Jonynaitė ir kuratorius Paulius Andriuškevičius pasakoja apie kintančią meno ir etnografijos sampratą, studijas svetur ir kas svarbu rengiant ir instaliuojant šiuolaikinę parodą.

Ved. menotyrininkė Laima Kreivytė.

To listen (in Lithuanian): [Homo cultus. Iš balkono. Tekstilė, tekstas, tapyba. Pokalbis su Morta Jonynaite ir Pauliumi Andriuškevičiumi - 2023.03.30 - Radioteka - LRT](#)

Sugertukai

Paroda „Šaudyklė ir ruoželis“ Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijoje „Židiny“

Viktorija Mištautaitė



Ekspozicijos vaizdas. V. Morkevičiaus nuotr.

Trys šiuolaikinio meno kūrėjos Eglė Jauncems, Morta Jonynaitė, Ieva Rojūtė ir kuratorius Paulius Andriuškevičius – pagrindiniai veikėjai, nuo kurių sąmoningai norisi pradėti šį pasakojimą. Vardai ir pavardės (beje, vėliau matysime jų ir daugiau) visų pirmiausia kūrė ir sukūrė ypatingą erdvę. Į ją pakvietė užėti, pasisvečiuoti, atrasti, o dažnu atveju ir užsibūti Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijoje „Židiny“. Kūriniai čia nepasakytum, kad išeksponuoti, – jie savaiminiai, išdygę, pritaisyti, prigiję ir melsvose patalpose atrodo tokie natūralūs, kaip ką tik pro išalą išlindusios pirmosios snieguolės. Išrinka reflektyvus jausmas – trapumo, gaivumo, tyrumo, savotiškai gležno, dar tik nujaučiamo skausmo, o kartu ir atsakomybė už baltą žiedą, slegiamą žiemos sunkio. Ši menininkų kuriama užuovėja – tai paroda „Šaudyklė ir ruoželis“.

„Užsitaisyk siūlais, atlaužk gaidukus, šauk! Juk nebus audinio, kurio visatos staklės nevaliotų išsausti.“

Į anksčiau parašytą žodžių junginį „kūrė erdvę“ sutalpinu daug nujaučiamo turinio: autobiografinės istorijas, įvykius, kurie paliečia ir pakeičia, vaiduokliškus pasidalinimus tarp dviejų pasaulių, tautosakos motyvus, paveldėtus močiucių pasakojimus, nuogirdas, paieškas santykio su praeitimi, bet veikiausiai su pačiais savimi. Greta sluoksniuojasi ir vaidmenimis persidengia lietuvių liaudies artefaktai ir Anastazijos Tamošaitienės meno kūriniai iš „Židinio“ galerijos fondo. Ir tikrai, juk nebus audinio, kurio šiuolaikinis menininkas nerastų kaip išausti?

Naratyvas dėlioja per tris erdves (tiesa, erdvė riboja pasakojimą ir suteikia lengvo bangavimo, kartkartėmis pamėtėdama kokį akmenuką-artefaktą tam, kad neišplauktum su bendra energija, sustotum ir pabūtum). Kuratorius Andriuševičius pasakoja, kad „Židinio“ galerija pati yra meno kūrinys, joje daug turinio: išlikę figūratyviniai motyvai tiek spalviškai, tiek formos atžvilgiu papildė darbus ir koreliuoja su jais įvairiomis prasmėmis. Menininkės ir kuratorius siekė nepersistengti, kad neperspaustų į etnografijos temą. Ir jiems puikiai pavyko. Apie atmosferą galima kalbėti tiek, kad į laikraštį netilps, bet vis tiek, atrodo, svarbu jai suteikti apvalkalą ir savotiško šventumo, nes specialiai buvo kuriami šiuolaikinio meno – tekstilės ir tapybos – darbai. Ir taip be smilkalų ir be miros kvapo sukurama ritualinė vieta mūsų vidinėms šventykloms (džiovykloms).

„Šioje sutartinėje nėra vedančių balsų, veikiau nepertraukiamas gausmas kažko skausmingai artimo ir kartu dar nepažinto.“

Parodos kūriniai pasakoja vientisą istoriją, kurios epicentru tampa rankšluostis, kadaise buvęs sakralus ir kabėjęs jam sukurtoje pagarbijoje vietoje – rankšluostinėje. Tuomet jis atliko reprezentatyvią funkciją ir rankų niekas į jį nesišluostė. Šiandien jis išverstakailis – visa ko nešvaraus, negatyvaus sugėrėjas. Makiažo, įvykusio darbo, pykčio, smurto, maisto gaminimo, nepatogumo, nepavykimo likučiai nugula ant jo.

Mortos Jonynaitės rankomis austų rankšluosčių serija įkvėpta lietuvių liaudies tradicijos, susijusios su kraičiu. Kraičiu, kurį pasirinkai ir susikūrei pats (MJ – rankšluostis iš gyvenimą su partneriu kuriančios merginos kraičio), kraičiu, kurį parinko likimas (K+R – rankšluostis motinai, auginančiai neįgalų sūnų), ir kraičiu, dėl kurio neteisybės kartėlį jaučiame mes visi (B+J – rankšluostis dviem moterims, neturinčioms galimybės įteisinti savo šeimos). Menininkės kūrybą lydi žodžiai „trapumas“, „švelnumas“ ir „tyrumas“. O išnertas, išaustas Jonynaitės skausmas ar neteisingumo jausmas, atrodo, dar vis ieško savojo charakterio išraiškos. Kol kas jis kontrastuoja su lengvomis, estetiškomis, pastelinėmis spalvomis bei dailiais nėriniukais (šie patraukė ne vieno lankytojo akį ir „įinstagraminti“ jau gyvena savo atskirą gyvenimą), aiškia struktūra bei preciziškumu.

To read more: [Sugertukai – 2023.03.10 – 7md.lt](https://www.sugertukai.lt/2023/03/10/7md)

By Karolina Tomkevičiūtė
Photos by Andrej Vasilenko

Kultūra > Dailė

2022 m. gruodžio 5 d. 10:55

Menininkė Morta Jonynaitė: „Meninė veikla man – tai išgyvenimo taktika“



Neseniai įvykusi septintoji konkursinė paroda „JCDecaux premija. Galimybių bangos“ suteikė galimybę visuomenei susipažinti su penkiais kylančiais talentais ir išvysti naujai sukurtus jų kūrinius, įgyvendintus su Šiuolaikinio meno centru. Viena iš šiemet projekte dalyvavusių menininkių – Morta Jonynaitė, parodoje pristatėsi kūrinį „Antra oda“. Jame per tekstilinę medžiagą įprasminamas lyties keitimo procesas, tapsmas moterimi, vykstantis tiek fiziškai, tiek per socialinius santykius.

M.Jonynaitė dalijasi mintimis apie savo kūrybinį kelią ir kur jis veda.

– Morta, šiuo metu gyvenate itin intensyviai, dirbate su kostiumais kino aikštelėje ir dar spėjate dalyvauti meniniuose projektuose bei pristatyti solo parodas. Kaip viskas prasidėjo? Kokie keliai paskatino imtis meninės praktikos ir kodėl ją susiejote būtent su tekstile?

– Visada žinojau, kad man reikalinga kūryba ir kad tikrai noriu kurti. Baigusi mokyklą norėjau šiek tiek laisvės, kad turėčiau laiko sau ir galėčiau susikonscentruoti į kūrybą be griežtos tvarkos.

–

Žinojau, kad norėjau studijuoti ne Lietuvoje ir man buvo įdomi Amsterdamo Gerrito Rietveldo akademijos programa, nes ten esmė buvo atrasti asmeninę kūrybinę kryptį. Šio tikslo ten siekiama iš konceptualios pusės – per grupinį darbą ir analizę – tiek savęs, tiek aplinkos.

Studijuojant privalomi metus trunkantys bendri kursai ir tik tada galima pasukti norimą kryptimi. Visos tos kryptys veikiau reiškia kūrybinį modelį – nors medija svarbi, ji tiesiogiai susijusi su tavo darbo praktika, pavyzdžiui, mano atveju – tekstile.



To read more (In Lithuanian): [Menininkė Morta Jonynaitė: „Meninė veikla man – tai išgyvenimo taktika“ – 2022.12.05 – Lrytas.lt](#)

Echo Gone Wrong

1 August 2022

Networks, Nodes and Texts. An interview with the artist Morta Jonykaitė

August 1, 2022

Author Agnė Sadauskaitė

Published in [Interview from Lithuania](#)



I've lately been looking for art that in times of danger and worry invites us not to run and fear, but to stop and find refuge in an in-between state. What are the ways to survive? How to find peace without losing your vigilance? The artist and textile maker Morta Jonaitytė offers a shelter with her work, and at the same time seeks answers to these questions, as she mentioned, while feeling the tsunami growing in the background. Morta presents textile not as plain art, but as complex and story-telling media. The artist graduated in TxT (Text, Theory and Textile) studies from the Gerrit Rietveld Academy in the Netherlands, lived in Iceland, and returned to Vilnius a few years ago, where she works in a studio in Užupis. She is currently preparing for a new exhibition in October this year. In this interview, we talked about her studies, the uniqueness of textiles, inspiration, her solo exhibition, and her future plans.

Agnė Sadauskaitė: You took a BA in Text and Textile (TxT) at the Gerrit Rietveld Academy in the Netherlands. Why did you choose that course?

Morta Jonaitytė: I entered the academy because of the specific study model. All the students have to do a one-year foundation course (Basic Year) to try out different media, forget their expectations, and search and try to refine their field of interest and expression. The students on the course are divided into separate groups in which they spend the year together. In this way, very different people, with whom you share an intimate space, randomly come together.

The building of the Gerrit Rietveld Academy is like an aquarium. The glass facade and the interior without fixed walls reflect the internal ideology: the studies are built on open communication, sharing and discussion, and the whole academy resembles a common ecosystem. It helped me to find my direction as well. I realised that tactility, observing the world through the surface and moving through it, is important to me in creating, which is why I chose the TxT specialisation.

AS: Were the works created in your Basic Year individual?

MJ: We were set many tasks, both individual and group projects, which had to be completed in a short time. However, the most important part was discussing projects with the class and the teachers. We used garbage, trash, or whatever was to hand. We were encouraged to think sustainably as well, to sort out both our thoughts and the materials we worked with.

When I started TxT, I had time for longer projects. I was able to dig deeper into topics both in conceptual and material solutions. Tessere, in Latin, is a word for both weaving and writing, and the studies are modelled by combining both fields: theoretical written lectures are complemented by practical experiments and technical research. While reading philosophical texts, we constantly analysed how textile terms create a symbolism that is recognisable to everyone. All the students searched for tactility in their own way: through food rituals, voice, performative scenes, clothes or technology. While I was studying textiles, I had wonderful classmates, we became a kind of tribe. Although we were different, we complemented each other and were very close.

To read more:

[Networks, Nodes and Texts. An interview with the artist Morta Jonynaitė - Echo Gone Wrong](#)